

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Betänkande SOU 2021:37 Stärkt rätt till personlig assistans

Ökad rättssäkerhet för barn, fler grundläggande behov och tryggare sjukvårdande insatser

Sammanfattning

Socialförvaltningen ser positivt på de förslag som utredningen presenterar i fråga om rätten till personlig assistans. Vi ser många fördelar för den enskilde, men efterfrågar även en större tydlighet om vad som gäller om utredningsförslaget antas.

Delar av *Stärkt rätt till personlig assistans* kan förbättras. I förslaget gällande egenvård ser vi en otydlighet kring hur maktbalansen mellan aktörerna ska hanteras, vilket är ett problem. Även hur egenvård ska hanteras av olika aktörer, ser vi som ett problem.

När det gäller ”Kontinuerligt stöd”, både vad det gäller fysiskt och/eller medicinskt skäl till stödet, så bör förslaget som läggs fram vara tydligt gällande den enskildes rätt till val av bostad samt när det gäller den medicinska delen av stödet bör man se över schabloniserade tider för åtgärder.

En fråga som behöver ses över är vad som gör ett stöd kvalificerat?

Vi ifrågasätter också behovet av en kommunal ventil för att få kommunal assistans.

Förslagen avseende sjukvårdande insatser och återförandet av kostnadsansvaret till huvudman behöver utredas ytterligare då kostnadsfördelningen kan bli problematisk för små kommuner.

9.3.3, sid 304–305

Vi ser att ”maktbalansen” mellan aktörerna kan vara ett problem, detta även vid ett tydliggörande av aktörernas ansvar när det gäller egenvård. Det går inte att komma ifrån att sjukvårdens incitament att lägga över sjukvård som egenvård kvarstår, även efter ett tydliggörande. Sjukvård har sina förutsättningar och aktörer inom personlig assistans har sina förutsättningar. Detta kan leda till att assistansbolagen även fortsatt får utföra egenvård som rimligen borde ligga på hälso- och sjukvård just beroende på att det finns ett glapp i ”maktbalansen” mellan aktörerna.

Den ansvarsfördelning som görs måste kunna säkerställa att den enskildes rätt kan tas tillvara på ett säkert sätt. Detta trots att personlig assistans inte lyder under hälso- och sjukvårdslagen

och där det idag finns en problematik både inom sjukvården och inom personlig assistans i hanterandet av och förståelsen för innebörden av vad egenvård innebär.

Det finns även ett behov av att begreppet ”med stora och varaktiga funktionsnedsättningar” definieras. Vad menas med ”stora” i detta fall? Vi ser idag att rättspraxisen har ändrats gällande vad som anses vara ”stora”. Vi ser även att det finns en stor skillnad i hur Försäkringskassans handläggare och kommunernas handläggare gör sina bedömningar. Därför behöver det i utredningen finnas en sådan tydlighet att utredningens förslag inte tolkas olika beroende på vem som hanterar ett ärende och var det handläggs. Vi har redan sett inom personlig assistans hur lagpraxis har förändrat bedömningar om rätten till personlig assistans genom att det exempelvis uppstått en allt snävare bedömning om vad som är grundläggande behov. Därför anser vi att man så långt som möjligt bör undvika att använda formuleringar som kan prövas och förändra bedömning av rätten till assistans över tid.

10.41, sid 396

När det gäller kontinuerligt stöd behöver det bli tydligt av vem och hur en bedömning om den enskildes rätt till stödet görs. Varje ansökan där stödet åberopas behöver troligen utredas, och för att detta ska bli en lika bedömning över hela landet behövs en tydlighet.

I en förlängning kan Socialdepartementets förslag, om det godkänns, leda till att den enskildes rätt till att välja en bostad påverkas. Detta då den fysiska boendemiljön kan påverkas av var en bostad är belägen och hur den är utformad. Det bör därför säkerställas att det inte kommer att ställas krav på att den enskildes boende ska ha en viss utformning eller vara belägen där den fysiska miljön kan ses som mer säker och att sökande därigenom får sitt behov tillgodosett så att stödet därför kan avslås helt eller delvis.

10.4.2, sid 404

Det behövs en schabloniserad tidsbestämning av dessa åtgärder. Detta för att undvika olika bedömningar från fall till fall beroende på vem som gör bedömningen av ”direkt nödvändiga åtgärder”. Att fastställa en schabloniserad tidsåtgång skulle underlätta vid handläggning av dessa ärenden samt skulle säkerställa att lika bedömningar görs av en ansökan oberoende var den görs. Även om det kan skilja sig åt i tid för de olika åtgärderna så finns det en vinst i att tidsbestämma var och en av dem och använda en schabloniserad tidsbestämning.

10.4.3, sid 406

I utredningen talas det om kvalificerat stöd, vilket öppnar upp för ett tolkningsproblem. Det behövs därför en tydlig förklaring av vad det är som gör ett stöd till kvalificerat. Den förklaring som ges i utredningen är otydlig och behöver därför förtydligas. Detta för att säkerställa att alla ansökningar där man åberopar kvalificerat stöd får en likvärdig bedömning oavsett av vem som gör den. Begreppet i sig ger ett stort tolkningsutrymme utifrån just vad som är kvalificerat. Räcker det att det är lite kvalificerat för att ge rätt till stöd?

11, sid 417, punkt 3

Behovet av föreslagen ventil kan ifrågasättas. Risken med en ”ventil” är att glappet mellan beviljandet av personlig assistans via Försäkringskassan och beviljad personlig assistans via kommunerna ökar och därmed också andelen kommunala assistansuppdrag. Redan idag så har rättspraxis utvecklats så att det behövs allt färre timmar för att få personlig assistans enligt LSS. Därför är det många kommuner som har väldigt få timmar grundläggande behov i veckan som en lägre gräns för beviljad personlig assistans. Med tanke på att förslaget, om att ändra utformningen av grundläggande behov, kommer att göra att det blir lättare att komma upp i tid inom ramen för grundläggande behov per vecka, kommer detta innebära att fler sökande kommer att få rätt till personlig assistans. Med tanke på vad som är tänkt att räknas in i grundläggande behov kan behovet av en kommunal ventil så som det föreslås i förslaget starkt ifrågasättas. Utgångspunkten måste vara att, oavsett om det är Försäkringskassan eller en kommun som gör en bedömning om rätten till personlig assistans, så måste utfallet vara likvärdigt. Uppfylls detta så upphör också behovet av en ”kommunal ventil”

12.1, sid 453

Förslaget innebär en risk för ökade kostnader för kommuner. När kostnadsansvaret för hälso- och sjukvård återförs på huvudmannen faller kostnader sannolikt också tillbaka på kommunerna. Som det är idag så står kommunerna för $\frac{1}{4}$ av kostnaderna för hälso- och sjukvården. I takt med att ”nära vård” utvecklas kommer den delen troligen att öka.

Kommunerna ansvarar inte enbart för sjukvård på primärvårdsnivå utan även på specialistnivå, vilket även det kommer att medföra att mer av den vård som efterfrågas inom personlig assistans kommer att utföras inom ramen för kommunernas vårdåtagande.

Protokoll

Socialnämndens arbetsutskott
23

2021-09-

SNAU § 92

Remiss: Stärkt rätt till personlig assistans

Dnr 2021/40.

Beslut

Socialnämndens arbetsutskott beslutar att översända remissvaret till Socialdepartementet.

Bakgrund och sammanfattning

Socialförvaltningen ser positivt på de förslag som utredningen presenterar i fråga om rätten till personlig assistans. Vi ser många fördelar för den enskilde, men efterfrågar även en större tydlighet om vad som gäller om utredningsförslaget antas.

Delar av *Stärkt rätt till personlig assistans* kan förbättras. I förslaget gällande egenvård ser vi en otydlighet kring hur maktbalansen mellan aktörerna ska hanteras, vilket är ett problem. Även hur egenvård ska hanteras av olika aktörer, ser vi som ett problem.

När det gäller "Kontinuerligt stöd", både vad det gäller fysiskt och/eller medicinskt skäl till stödet, så bör förslaget som läggs fram vara tydligt gällande den enskildes rätt till val av bostad samt när det gäller den medicinska delen av stödet bör man se över schabloniserade tider för åtgärder.

En fråga som behöver ses över är vad som gör ett stöd kvalificerat?

Vi ifrågasätter också behovet av en kommunal ventil för att få kommunal assistans.

Förslagen avseende sjukvårdande insatser och återförandet av kostnadsansvaret till huvudman behöver utredas ytterligare då kostnadsfördelningen kan bli problematisk för små kommuner.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-09-01

Yttrande, 2021-09-01

Remiss: Stärkt rätt till personlig assistans, 2021-06-16

Utredning: Stärkt rätt till personlig assistans; betänkande av utredningen
stärkt assistans

Beslutet expedieras till:

Socialdepartementet